

Izhaja 10. in
25. dan vsa-
cega meseca.

POPOTNIK

Velja za celo
leto 3 gold. za
pol leta 1 gold.
50 kr.

List za šolo in dom.

I. leto.

V Celji, 10. februarja 1880.

3. list.

Vsmiljena otroka.

„Poglej no, blaga sestrica,
Na sršni veji ščinkovca,
Kakó premrle nogice
Poskriva pod perutnice.“

„Ga vidim, bratec; oh, kakó
Začinka v časi žalostno!
Gotovo mraza trepetaj,
In muči ga še lakota.“

„Da slabo res se mu godi,
Ko mraz in lakota trpi;
Zato nastavim ptičnico,
In — rad nerad — bo skočil v njo.“

„Oh, ne, moj bratec, le sena
Prinesi malo iz skednja,
A jaz poprosim mamico,
Da zrnja dá peščičico. —

Zdaj skupaj stresi to na sneg,
Skriváj, da ne spodiš ga v beg;
Saj revček tje koj prileti,
Da glad si mučen ukroti.“

Ko ščinkovec zazre senó,
Ga kmalo prebrsklja skrbno,
Ter rešen prejšnih bolečin,
Veselo činka svoj: čin, čin.

Ivan.

Nekaj o domači odgoji otrok.

Res žalosten je glas, ki ga večkrat slišimo o hudi popačenosti mladeži. Serce nas mora boleti, ako slišimo, da ravno v sedajnosti, ko človeštvo toliko dobrega v povzdigo odgoje počne, — razuzdanost, zdivjanost in zarobljenost pri mladeži strašno napredujejo. Saj to ni več redka prikazen, da tu ali tam mladi hudodelniki ječe zasedajo. In koliko nadlog stori neugnana deca starišem, učiteljem in večjidel tudi celi občini! Kam pa pridemo, ako že tako mlada glota človeštvu toliko sitnih skerbi dela?! A kdo je neki temu kriv? Kdo je kriv, da pri mladini spodobno vedenje peša in hudobija raste? Veliko se je o tem že uganjalo in se še uganja. Gotovo je, da se nahajajo bližnji uzroki pri odgojiteljih, dasiravno tudi oddaljene okolščine le-te žalostne napake povzročujejo. — Ostanimo pri odgojiteljih, in ti so v prvi versti stariši, potem pa šola; glejmo, kdo je velike pregrehe kriv, pregrehe, ki gloda s strupenim zobom nežno cvetje človeštva. Bilo bi gerdo obrekovanje, ako bi

š o li pripisovali popačevanje mladeži. Človek, ki tako sodi, je ali sam hudobnež, ali pa ne pozna pravil, po katerih šola kot gojilišče ravna in ravnati mora, ako hoče svoj velik namen doseči ter iz dece bogaboječega človeka, človeka poštenega obnašanja zrediti. Kar se šole tiče, se vsakako lahko vpraša, s katerimi sredstvi zamore učitelj razuzdanosti otrok v okom priti; vpraša se še lahko, ako sredstva, ki se jih učitelj pri tej priliki posluževati more, tudi po vsem zadostujejo. Za danes pa se tega vprašanja ne lotim, preiskavati le hočem, po kakšnem načinu zakrivi domača odgoja spačenje mladeži. Prizadeval si bom, čisto resnično naj žalostnejše primérljeje navajati, ki mladež v strašen brezen razuzdanosti vabijo in gonijo. Vem, da bo marsiktera beseda stariše hudo zadela, pa ne zamerite mi, saj ne pišem, da bi kateremu njegove slabosti očital, ali ga grajal zavoljo te ali une pregrehe, ktere je znabiti kriv; pišem le, da opozorim na napake, ki so jako škodljive za rodbino, za sosesko, za državo, za celo človeštvo. Le-te napake so sicer malo, borno zernje, a strašen je njihov sad. Treba nam je vso moč napenjati, ako ga hočemo le nekoliko iztrebiti, in v ta namen naj služijo te verstice.

Velicega milovanja vredno je to, da se domača odgoja otrok sè šolsko odgojo večjidel ne vjema. Nikdar ne bo učitelju mogoče, deco prav napotiti, ako ga stariši ne podpirajo, ako niso pri tem delu z učiteljem ene misli. Kolikokrat bi bilo potreba, da bi stariši sami strahovali v šoli termastega otroka, da bi zraven učitelja strogo čuvali nad otroškim djanjem; kako bi to spodbujalo deco in učitelja! — Ako učitelj misli in stori kakor oče, in oče kakor učitelj, tedaj mora odgoja napredovati. Kako napačno pa ravnajo taki stariši, ki učitelju nasproti delajo, ki otroke krivično zagovarjajo in v pričó njih o učitelju krivo sodijo! — Kaj ostane otroku, ako mu dom to vzame, kar mu šola da; ako dom to pokvari, kar šola dobrega ponudi? Kaj bo iz otroka, ako šola to zapoveduje, kar dom prepoveduje? Kaj hoče otrok pri takšnih razmerah storiti? Na eno stran mora nepokoren biti! Tako ravnanje pokonča vse dobre namene vestnega odgojitelja.

Tu ne govorim o stariših, katerim je lepo obnašanje celo neznana stvar, od starišev, ki so sami naj hujši pohujševalci svojih otrok; tu ne govorim o rodbinah, v kojih se pregrehe na ravnost gojé, koje so odperto morišče nedolžnosti. Malo se da tu z lepo besedo opraviti, saj je vboga deca spačenost svojih starišev tako rekoč podedovala; in ko bi se tudi kaj popraviti dalo, saj brezvestni stariši večkrat na ravnost zabranjujejo, da bi se deca poboljšala, kajti pregrehe otrok morajo žalibog večkrat pregrehe starišev zakrivati. Ostanimo pri stariših, ki večjidel z nevednosti, z nepremišljenosti, z zanikernosti zakrivijo popačenost svojih otrok.

Pravijo, da dela odraščena mladež starišem veliko večo skerb, nego mala deca. Jaz imam tu zrejo otrok v mislih, a nikakor ne njih telesne potrebe. Dvanajstletni in še starejši deček je gotovo bolj zdržljiv, bolj občutljiv za vtiske ter bolj skušnjavam podveržen nego n. pr. osemleten otrok. Čas prestopa iz otroških let v dobo mladenča in device je naj nevarnejši. Nikoli ne potrebuje mladež zvestejšega voditelja nego takrat, ko daje otročjim letom

slovo. Le-to vodstvo ima prevzeti pridni oče, dobra mati, vestni učitelj. Srečen otrok, ki takim prijateljem v varstvo prideš, prijateljem, ki te branijo v naj hujših nevarnostih tvojega življenja! — A žalibog, da skoraj večina starišev misli, da se skerb za otroke zmanjšuje, med tem ko ti starejši postajajo; manj ko stariši z otroki v dotiko pridejo, tem ljubše jim je. Veliko je starišev, ki pa tudi za malo deco toliko marajo, kolikor vrana za brodarja. Koliko je starišev, ki pravijo: Dal bom otroka v šolo, — da se ga znebim! To bi bilo že prav, ko bi šola deco za celi dan, in to dan za dnevom v varstvo vzela; a to ni mogoče. Revče v „prostih“ urah ni ne doma, ne v šoli; potika se po ulicah, vertih, logih i. t. d. Nima nikol primerne opravka in navadi se tako po malem lenuhati in potepati. Tako pohajanje mu je kmalo čisto ugodno, in ni mu več mar niti za dom, niti za šolo. Ko postane malo krepkejši, potem se stariši zopet zanimivajo za njega, a ne za to, kar se lepega vedenja tiče, — tega ne, ampak na polji je treba delavcev, na paših pastirjev i. t. d. Do dela ima tak otrok malo veselja, naj si bo, da delo zanj z ozirom na moč in starost ni pripravno, naj si bo, da se mlad lenuh že tako dela boji. Potrebne in nepotrebne, primerne in neprimerne kazni zdaj malemu nesrečnežu žugajo ter ga čisto zbegajo. Tu pa tam še prikima nekako zaspan v šolo, a ni mu tudi tukaj mar za šolska opravila, kajti slišal je doma, da „delo“ več velja ko šola. — Najljubše mu je, ako se more delu, in to kokoršnemu si bodi, odtegniti, ako more lenobo pasti in malopridne burke uganjati. Lenoba pa je mati vsih pregeh. Učitelj pač ne more v malih trenutkih, ki jih takim otrokom nameniti zamore, čudežev delati in kar je zanemarjenega, naglo poravnati. Pa ko bi tudi to storiti hotel, saj mu stariši ravno nasproti delajo. — Učitelj že veliko doseže, ako zabrani, da mu tako popačen otrok pridno in marljivo deco ne pohujša, a o tem pozneje.

Včasih pa so otroci pri domačem delu vendar le res marljivi, in ravno to naklanja marsikterega očeta, marsiktero mater, da deco doma prideržujeta, ako bi imela le-ta pridno v šolo hoditi. Delavnost in marljivost sta res krasna bisera. Srečni stariši, ki imate za delo vnete otroke! A pravo in popolno srečo boste vi in vaši otroci vživali le takrat, ako se tema biseroma še pridružijo bogaboječnost, bistra glava, blago serce in zdravi udje. Pa malo je starišev, ki bi sprevidili, da delavnost sama ob sebi človeka še nikakor popolno ne osreči, da prazna glava desetkrat toliko požre, kolikor najpridnejše roke pridelajo, da je pridobitek le prazno blago, ako ga človek ne zna ohraniti, ako ne zna z njim prav obračati. In ravno zdaj, ko zvitih sleparji v vseh kotih preže na ljudi kratkega uma, so dvakrat resnične prelepe Slomšekove besede: Prebrisana glava pa pridne roke, se boljše bogastvo ko zlate gore! — Koliko je starišev, ki menijo, da se vse bridkosti in težave življenja s telesnimi močmi odverniti dajo; ni jim znano, da bi človek v najhujših stiskah, ako ga telesne moči že zapuščajo, obnemoči moral, ko bi ga nravna (moralna) moč ne rešila. A ta moč se že v mladosti krepiti mora, ako se hočemo v poznejših letih na njo zanašati; in kje drugod se da le-ta moč tako vsestransko gojiti, kakor

ravno v šoli? Le glejmo, kako tu ali tam tožijo, da sicer delavna in marljiva mladež ne previdoma zabrede v hude pregrehe; kak iščejo potem pravih vzrokov, in ker jih ne najdejo, pravijo, da je sam peklenšek zmotil grešnika. Da, da, bil je tu peklenšek ter sejal zlo med mladež, a ta sovražnik je bil človek, to je zapeljivec in pohujševalec. Kot ljuta zver napadel je nadolžnost, in ta se ga ni mogla obraniti; kajti ni bila pripravljena na napad, pa tudi ni imela primerne orožja, ki nam ga ponujata bogaboječnost in nravnost. — Pač je žalostno početje takšnih starišev, ki svojih otrok ne napeljujejo, da, ki jim večkrat še zabranjujejo v mladosti z rednim, tedaj duševnim in telesnim delom krepiti se za poznejšo svojo pravo srečo! Žalostnejša od takega početja je pa še neka druga napaka, ki tako početje večidel spremlja. Kako so včasih stariši vneti za malovažno vrednost „težkega“ dela, ki ga otroci samo in edino le doma opravljajo! Kako so ponosni, ako reči zamorejo, da slaboten fantič ali slabotna deklica krepkega hlapca ali krepko deklo nadomestujeta! (Nočem tu preiskovati, kako se skladajo šibke ročice, tanke nogice in slabe persi s terdim delom težaka; „Popotnik“ bo o tej zadevi že strokovnjaške obravnave prinašal). Ker opravlja deca že le odrašenim pristojna dela, tedaj se ž njo tudi ravna kot z odrašeno družino. Mali otroški pregreški se prizanašajo, akoravno ti pregreški poznejšo razudanost povzročujejo; da, večkrat stariši takšnih pregreškov otrokom še ne očitajo, in to vse zato, ker „otrok doma marljivo dela!“ — Tako sledi pregreha za pregreho, in otrok zabrede pri hudobijah hitro v nekako derznost, ki starišem včasih še — dopade. Opozoruješ stariše na takšno jako škodljivo djanje njihovih otrok, smeš pričakovati, da te zavernejo: „Imajo pač muhe v glavi, a marljivi so pa vendar le.“ Ako potem kaka večja pregreha otrok zanikerne stariše primora, otroka na pravo pot spravljati, tedaj ostermijo, kajti otrok je termasto in nevkrotno postalo in ne da se več k dobremu nagniti. Tu zadene stariše prva kazen. Otrok začne starišem oporekati ter očitati, da sme tisti, ki „dela“ tudi to ali uno storiti. Otrok tedaj ne vboga več starišev. Menite, da bo po takem poslušal notranji glas svoje vesti? Menite, da bo ravnal po zdravi pameti ali celo po postavi? Ne, deržal se bo spačenega svojega nagiba. Kaj bo ž njega?! — Zraven tega še postane iz takšnega otroka sirov, neotesan človek, ki ne glešta nikakega čuta nravnosti; saj ni imel prilike, da bi si bil blažil serce, saj ni imel nikogar, ki bi mu vnel bil dušo za lepote in dobrote; ni preživel otroških let pri razumnih, zvestih gojiteljih kot otrok, temuč preživel je lepi čas mladosti le kot tovarnik pod vodstvom sebičnih, svoje najsvetejše dolžnosti zanemarjočih starišev.

Dalje sledi.

Hišni pajek.

Učni poskus za 3. in 4. šolsko leto.

Otroci! Že dolgo se nismo o malih živalicah učili, kakor da bi jih ne bilo več. Čeravno to živalico, ktero sem danes sebo prinesel, vsak dobro pozna,

vendar si jo hočemo še danes bolj na tančno ogledati, da nam ne boje očitala, da smo na njo v šoli čisto pozabili. Tedaj pazite in dobro odgovarjajte! To je pajek (*die Spinne*). Imam tukaj več pajkov, ktere hočem pridnejšim razdeliti. O, ti se ga pa bojiš! Saj ni strupen. Kdo ga še nima? — Kakšen je ta pajek po barvi? Rumenkastorujav.*) Jurče! zmeri nam njegovo dolgost! Kako dolga je ta živalica? Blizo 12 m. m. Kje pa si vidil tacih pajkov naj več? V hišah. Kako ga torej lahko še imenujemo? Hišni pajek.

I. Kdo ve? „Kako dolga in kakšna živalica je hišni pajek?“ (To prašanje se zapiše na tablo.)**)

1. Odg. Hišni pajek je blizo 12 m. m. dolga, rumenkastorujava živalica. Kdo še to ve? Vsi!

II. Kdo mi še ve dele ruj. brošča imenovati? Glava, oprsje, zadek, 4 krila in 6 nog. — Kako pa je pri pajku? Kaj vidite? — Glava in oprsje ste zraseni v glavoprsje. Kake podobe je zadek? Jajčaste. Koliko ima nog? Osem. Kakošne? Kosmate, dolge. Kako mu stoje? Dva para sta naprej, dva pa nazaj obrnjena. Povej mi še: Ktere in kakšne dele ima pajek? (Se zapiše.)

[a) glavoprsje b) zadek c) 8 nog. —]

2. Odg. Pajek ima malo zopersjem zraseno glavo ali glavopersje, jajčast zadek in osem dolgih, kosmatih nog, od katerih sta prva dva para naprej, a zadnja dva pa nazaj obrnjena. Kdo še ve? — Kdo še? — Vsi!

III. Poglejte dobro, kaj veže glavoprsje z zadkom? Tenek recelj. — Kdo še ve, kaj ima ruj. brošč na glavi? Dve rujavi tipalnici, dve črni očesci in usta za grizenje.

Pajek nima tipalnic, pač pa 8 očesci in usta za grizenje. Kakšna so očesca? Mala, pikasta. — Kako stoje? 4 in 4. Usta pa imajo ustnici, dve zgornji in dve spodnji votli, kaveljčasti čeljusti. Kake so čeljusti? Kaj pa ima v votlih čeljustih? Strup. Zakaj? Ktere živali imajo strup v votlih zobovih? Kače. Komu vgriz pajkov škoduje? Žuželkam n. pr. muhi. Ali škoduje večim živalim? — Ali človeku? — Ne.

Kdo še ve: „Kaj veže glavopersje z zadkom, in kaj ima pajek na glavoprsju?“ (Se napiše.)

3. Odg. Glavopersje veže z zadkom mali, tenek, nitkast recelj. Na glavopersji je osem majhnih, pikčastih očesci, dvoje zgornjih in dvoje spodnjih votlih, kaveljčastih čeljusti, v kterih ima strup, kile male žuželke omami, ljudem in večim živalim pa ne škoduje. Kdo še ve? — Vsi!

IV. Kaj pa dela pajek? Prede. Kaj prede? Pajčevino, mrežo. Kdo ga je že vidil presti? — Povej, kaj si vidil! Glejte! pajku ni ljubi stvarnik dal

*) Otroci morajo vedno v celih stavkih odgovarjati.

***) Učitelj praša tako, da zna učenec nazadnje gladko ves odgovor.

kolovrata, ne prediva, vendar pa prede tako tenke niti, da ga nobena predica ne mora posnemati.

Kako čudne so res stvari božje! Hočem vam povedati, kako pajek prede in s čim? Pajek ima na zadku šest bradovičic ali krastic, od katerih ima vsaka zopet 1000 manjših luknjic, ktere se še s povekšalnim steklom razločno ne vidijo. Hočem vam za silo močno povekšan zadek z bradovičicami narisati. Koliko luknjic ima vseh šest bradovičic? Šest tisoč. Skozi te luknjice pa spušča lepljiv (limast) sok, ki se na zraku koj sterdi in to je potem še le ena nit. Koliko tenjih nitic ima tedaj le ena nitka? 6000. To je res čudno!

Kdo ve: Kaj ima p. na zadku? Iz česa je nit? (Se napiše.)

4. Odg. Spodaj na zadku ima pajek šest bradovičic, od katerih ima vsaka nad tisoč manjših luknjic, skoz ktere spušča lepljiv sok, ki se v zraku koj sterdi. Vsaka taka nit ima tedaj še nad šest tisoč tenjih, nevidljivih nitic. Še! Vsi!

V. Kje pa si videl pajka? V hiši, skednju, kotu, za podobo, omaro, pod oknom i. t. d. Če si se ga dotaknil? Naredil se je mrtvega; je potuhnjenec. V katerih krajih raji živi? V skritih. Kaj si tam dela? Mrežo — Sčim? Z nogami. Kaka je mreža? Skoraj vodoravno ležeča, umetna. Kako jo dela? Spusti se od stropa na tla in potem spleže nazaj po nitki, ki se je ravno sterdila, gre na drugo steno in to sem in tje ponavlja. Opazuj ga! Le 2 — 3 krat zamore razdjano mrežo ponoviti, a potem pa mu prelnega soka zmanjka in more, če se druge mreže roparsko ne polasti, v kratkem poginiti. Kaj?

Kdo ve: Kje in s čim si naredi mrežo? Se napiše.

5. Odg. V hiši, hlevu, skednju, po kotih in drugih skritih krajih naredi pajek prav umetno z nogami svojo vodoravno ležečo mrežo. Vsi!

VI. Če si je naredil mrežo, kje potem stanuje? V kotičku ima svojo izbico. Koga tu čaka? Muhe, mušice itd. Kaj stori, če se žuželka vlovi? Vgrizne, ostrupi jo in v kotičku mirno pojê. Od česa se živi tedaj? Kaj stori z večo živalico? Oprede jo. Ali pajek vedno v kotičku tiči? Kedaj? Ob grdem vremenu. Kje je ob lepem? Mrežo prede ali pa iz kotička gleda.

Kaj se pripoveduje tedaj o pajku? Da je prerokovalec! Česa? kako?

Kdo ve: Od česa se živi pajek in kaj prerokuje? (Se napiše.)

6. Odg. Pajek se živi od muh, mušic, komarjev in manjših žuželk, ktere vlovi v mrežo in njih sè svojim strupenim ugrizom umori; prerokuje tudilepo in grdo vreme.

VII. Še veste koliko nog ima pajek? Tvoj pajek jih ima le 5, 7? Kako to? Odtrgale so se in še migale. Zakaj? Ali radi tega pogine? Ne. Kakšno življenje ima pajek? Terdnó. Glejte, če ga v 3 — 4 dneh pogledate, vidite, da so mu noge zopet zrasle. Vidil sem že tudi pajka brez glave nekaj časa letati. To kaže, da ima živce ali občutnice po celem truplu razdeljene in ne, kakor pri večih živalih, le združene v možganih.

Kdo še ve: Kakega življenja je pajek in kje ima živce?

7. Odg. Pajek je zelo trdnega življenja in ima živce po vsem truplu razdeljene.

VIII. Tukaj vidite v pajčevini zapredeni mešiček. Čemu je podoben? Gosenični zalegi. Kaj je tu? Zalega mladih pajkov, jajčica. Ona jih je blizu 1000 v jeseni zlegla. Kje? Mladiči so zelo mali. V začetku so skupaj, potem pa se ločijo in se večkrat prekožijo (levijo), preden so popolno izrasli. Ona pa v mreži pogine. Ste že našli suhega pajka v mreži? O čem smo govorili?

Kdo ve: Kako, kdaj se plodi (množi) pajek?

8. Odg. Ona zleže v jeseni v mreži na zid blizu 1000 malih jajčic in zraven pogine; mladiči pa se s pomladi izležejo, nekoliko časa skupaj ostanejo in so po večkratnem levljenju še le popolno zrasli.

IX. Ali je lepo, če je v hiši veliko pajčevine? V omari med obleko? Kaj kaže to? Kaj je treba storiti, čeravno ni pajek škodljiv? — Zakaj? Snage je treba. Kaj pa ljudje kaj pripovedujejo o pajku? No, Tone, le povej! Naša babica so rekli, da se more pajek v kupico sè številkami dati in potegne lotrijne številke. Minica! Če je veliko nove pajčevine, bo ženitva itd. Ljubi otroci! ali je res, da pajek to ve? Verjamate tedaj take reči? Ne. — Kaj je tako govorjenje? Le prazne vere, vraže. Ali nam pajek sčim koristi? škoduje? On je tedaj nedolžna živalica.

Kdo ve: Kaj onečistijo pajki, kaj se jim toraj zgodi in kaj se pripoveduje vražnega?

9. Odg. Pajki onečistijo stanovanje in obleko, zatoraj preganjajo ljudje to nedolžno živalico. Pripovedujejo si tudi prazno vero o njih, da lotrijne številke, ženitvanje i. t. d. naprej vedo, kar je nemogoče. Drugi naši pajkovci so še: Veliki križavec, kateri prede velike kolesaste, navpične mreže. Suha južna ali matija, kateri je grabove velikosti in ima velike suhe noge.

Kdo mi zdaj vé na vsa vprašanja, ki stojé na tabli, dobro odgovoriti?

Na tabli pa je:

Kako dolga in kakšna živalica je hišni pajek? — Ktere in kakšne dele ima pajek? [a) glavopersje, b) zadek, c) 8 nog.] — Kaj veže glavopersje z zadkom? Kaj ima pajek na glavopersji? — Kaj pa na zadku? Iz česa je nit? — Kje in s čim si naredi mrežo? — Od česa se živi pajek? Kaj prerokuje? — Kakega življenja je pajek, kje ima živce? Kako in kedaj se množijo pajki? Kaj onečistijo, kaj se jim toraj zgodi in kaj se pripoveduje vražnega o njih?

Kdo še ve! Ura je minila. Višji oddelek ima spisje, tedaj: Table ven! Popišite po teh vprašanjih pajka!

Ali pa vam povem sledečo povest za domačo nalogo ali narek:

Pajek in polž.

Srečala sta se nekega dne pajek in polž. Pajek polža nagovori rekoč: „Dragi moj, povej mi vendar, kako je mogoče, da ves čas prebivaš v tako

majhni in tesni hišici, kakoršno nosiš na svojem hrbtu!* Poglej mene! Jaz prebivam v lepih izbah in poslopjih; včasih predem svojo pajčevino celó v svitlih palačah. Pohlevno odgovori polž: „Majhna, pa m o j a je hišica, v kateri prebivam.“

Karol P. Žavski.

Slovenski pravopis.

„Učni načert za slovenski učni jezik“ zahteva v tem predmetu v štiri-razrednicah sledeče:

(1. šolsko leto.) „Počasno in gledé glasnikov pravilno čitanje z ozirom na razzlogovanje; vaje v prepisovanji po metodičnem vodilu.“ (2. in 3. šolsko leto.) „Pravopisne vaje s posebnim ozirom na razzlogovanje in rabo velikih pismen; vaje v pravilni pisavi soglasnikov l, lj, nj, s, z, v. Prepisovanje.“ (4 in 5. šolsko leto.) „Pravopisne vaje s posebnim ozirom na prepone (pika, vprašaj, klicaj); razširjeni prosti stavek.“ (6., 7. in 8. šolsko leto.) „Pravopisne vaje z ozirom na ptuje besede in prepone. Skerčen in zložen stavek.“

V tri-, dvo- in enorazrednicah terja se po večem isto. —

Po čisto slovenskih ljudskih šolah ni težavno ta smoter doseči, posebno če si je vedel učitelj za to potrebno tvarino naprej metodično prirediti, — kajti slovenski pravopis je, rekel bi, igrača naproti nemškemu; in vendar se pravilna pisava maternega jezika tudi od nemškega učenca ravno tako strogo terja. Težji je ta poduk se ve da za učitelje na dvojezičnih šolah, kajti tu se zahteva pravilna pisava maternega in poleg tega še nemškega oziroma italjanskega, učencem večjidel nerazumljivega jezika. — Tu je tedaj treba z odmerjenim časom štediti, da se učenci po najkrajši, pa najzaneslivejši poti slovenskega pravopisja naučè. In če že Nemcu zamerimo, če nemščine pravilno ne piše, koliko več uzroka imamo to Slovenceu zameriti, kajti pri nekoliko resni volji in primerno malem trudu da se ta važna jezikovna panoga ne privaditi (kakor je to pri nemškem pravopisu) nego priučiti. — Rudečica bi imela tedaj politični vsakega, zlasti mlajšega Slovenca, mlajšo Slovenko, kateri se rad izobražencem prišteva, pa še kakega navadnega pisma brez pomot spisati ne zna. —

A rudečica tu nič ne pomaga, ampak le terdna volja se pravilne pisave prej ko prej naučiti. „Pa kako, ker nam take knjige manjka?“

Temeljito se da ta predmet seveda narpred v šoli naučiti. Izverstna sredstva v to so nam „Začetnica“ s „Pervim berilom“ in „Drugo berilo“, katerim trem novim knjigam v dveh zvezkih je pridjana praktična „Slovnica“ z mnogimi pravopisnimi vajami in nalogami, kar se pričakuje tudi od tretje čitanke, ktera je neki že za tisk pripravljena.

Že pred dvema letoma priredil sem na podlagi učnega načerta pravopisno tvarino v več „vajah“ z „vodili“, „nareki“ in „nalogami“ za slovensko-nemško trirazrednico, ktero sem mislil v „Slovenskem učitelju“ priobčiti, da bi želji udeležiteljev onih zborovanj štajarsko-posavskega učiteljskega društva ustregel, v katerih sem prednašal o tem predmetu, in ker sem upal stem tudi kakemu

drugemu učitelju na Slovenskem ustreči. Med tem pa je omenjeni časnik prenehal in jaz sem svoje šolske drobtinice za drugi čas shranil. Z izdajanjem serčno mi pozdravljenega „Popotnika“ prišel je čas, da pobrem one drobtinice s predalca ter jih denem v njegovo torbico, naj jih med slovensko učiteljstvo po Štajarskem, Koroškem, Krajnskem, Primorskem in Ogerskem raztrosi. Ko bi mnogo ne koristile, čisto brez porabe gotovo ne bodo ostale, in to mi bo dovolj odškodnine za moj trud.

Pervih pet vaj naj napišejo učenci na svoje načertane tablice, vse druge pa v poseben, znabiti nenačertan zvezek s podčertnikom. To velja za učence srednje in višje skupine.

Dalje prihodnjič.

Učiteljem in staršem

nekaj Ant. M. Slomšek-ovih izrekov o poduku in odgoji.

Nabral Tone Brezovnik.

Dalje.

13.

Lasten oča je rad otroku premehek, ali pa preoster; lastna mamka prerada svoje deco razvadi in tako zamehča, da bi ne bilo kaj prida iz takih otrok. Bog jim zatoraj lastne roditelje vzame, in jih drugim rednikom dá, naj si poskusijo tujega kruha. Saj tudi mlado drevje moraš v drugo zemljo presaditi, ako hočeš, da ti bo lepše rastlo.

14.

Stariši, ki hočejo blage otroke imeti, si imajo vse prizadevati, prvo rojenega prav skerbno odgojiti; po prvem se navadno vsi drugi veržejo; in kadar prvi srečno odrastejo, mlajšim radi pomagajo k boljemu stanu.

15.

„Blagor možn, ki je od svoje mladosti navajen Adamov jarem nositi“: sam sebe zatajiti, težave življenja voljno nositi, poterpeti in pa za dobro vzeti, kar mu Bog da. Taka šola je zlata šola srečnega in zadovoljnega življenja; v ti šoli morajo stariši prvi svoje otroke imeti, ako hočejo, da jih bodo deca za ljubo imeli.

16.

Blagor mladenču, kateremu ljubeznivi nauk verlih starišev glavico osvita, domača šola razdani, kateremu verle više šole um obsijejo, pa tudi serce za vse ogrejejo, kar je drago in prav.

17.

Verli domoljubi so pošteni očetje in matere, ki svoje otroke po kerščansko odgojevajo, in jim ljubezen do domovine globoko v serce utiskajo; domoljubi neprecenljivi so verli učitelji in odgojitelji šolske mladine, kateri si prizadevajo nadepolne mladenče, bistre glavice in pa serca milega za vse dobro in pravo oživeti in ogreti, za domovine slavo in blagost.

18.

Oča in mati izredita človeka, izučita kristjana; moža po volji božji, osrečitelja narodov, storiijo mladine voditelji, ako so mladenčem prava luč, katera sveti in ogreva, ne pa močvirna svetila posvetnih zmot in zapeljivih čar časnega duha! —

19.

Poduk mladine je prijazna juterna zarija za dušo. Se ne očedi drevce, bo zraslo ternjevo, se ne požlahni mlado drevo, ostane gerčav divjak, ravno tako tudi deca.

20.

Le kdor se skerbno rad uči,
In pridno v šolo hodi,
Se lahko vsega veseli,
Ker angelj njega vodi.

21.

Šola je božji dar, dokler je kerščanska in pa prav pridna, v koji se deca učijo Boga spoznati in mu lepo služiti, stariše ubogati, gosposko spoštovati, ljubiti svojo domovino, dopolnjevati vestno svoje dolžnosti, in pa zadovoljno živeti. Ako pa stariši le za nemško besedo svoje otroke v šolo pošiljajo, se le na šolo zanašajo, jih doma učiti, in tudi strahovati pa opuščajo, če oča in mati ne pogledata, kaj deca po poti v šolo in iz šole počno in s kom hodijo, nikdar ne pobarata kaj in kako se učijo; — kadar otroci pogosto iz šole estajajo, eden dan grejo, po dva dni pa pasejo, doma otroke pestvajo ali se potepajo; — v šolah, katere nimajo skerbnega, dosti ostrega učenika, ki otrokom vsako svojevoljo da, ali če jih postrahuje, oča in mati jezno nad školnika sežeta, ga v pričo otrok zmirjata in hudobni deci potuho dajata: take šole so iz pekla doma; bolje da bi jih ne bilo. Takih je, žali Bog! med nami preveč, dobrih pa premalo, ker naši ljudje naše šole premalo obrajtajo, prave skerbi za šolo nimajo, in še to na domačem pragu pokvarijo, kar se v šoli dobrega zgodi.

22.

Svet se po samih šolah ne poboljša, ako stariši doma pravega dna ne položijo, gospodarji in gospodinje šolskim učiteljem ne pripomorejo. Učitelji v šoli izveličanske nauke otrokom v glavo, svete kreposti v serce sadijo, polivati in pletj jih morajo oskerbniki doma.

23.

Pač je žalostno toliko imenitnih srenj po svetu srečati; kder kmetje svoji živini hleve zidajo kakor graščine, svoji deci pa ne postavijo potrebne šole, da se mora v kaki temni, tesni čumnati najpotrebnejših reči učiti. Vsak za se si postavljajo verle hiše kakor gradiče, za celo župnijo mora pa dimnica dobra biti. Tako se srenji godi, katera prave glave nima; vsak na-se vleče in za se skerbi, za občino pa nobeden, ter ne pomisli, da je vsem gerdo, ako pri župniji čedne cirkve in lične šole ni. Lepa cirkev in prostorna šola sta cele duhovnije čast in hvala, pa tudi hasen.

Dalje prihodnjič.

Dopisi.

Vojnik. Celjsko učiteljsko društvo je imelo dne 8. jan. t. l. svoje prvo letošnje zborovanje. Navzočih je bilo 30 udov. Zapisnik zadnjega zborovanja se prečita, ter potrdi. G. predsednik predstavi navzočim g. Agrež-a, nadučitelja in gdč. Orač, podučiteljico na Doberni, kot nova uda našega društva.

G. predsednik objavi dopisa štajarske učiteljske zveze, da bode v. c. kr. deželni šolski svet letos šole z ozirom na plačilni red, na novo vredil. V ta namen, naj vsak posamezen to svoje stori, posebno naj se šolski in učiteljski prijatelji, ki so udje okraj. šol. svetov, pridobijo, da se bodo pri dotičnih sejah za to potegovali, da šole saj v sedanjem plačilnem razredu ostanejo, če ni mogoče jih v višjega pomakniti.

Iz sporočila o delovanju celj. učit. društva m. l. povzamemo sledeče:

„Z letom 1879 sklepa naše društvo deseto leto svojega obstanka, katero se sme, kar se marljivosti tiče, popolnoma prejšnim primerjati. Mnogoštevilna, šola in njene koristi zadevajoča prašanja so se razpravljala. Posebno zanimivi so bili razgovori o podučevanju ali izgoji, ki so se veršili brez vsake priprave, ker so dali priložnost posameznemu povedati, kako dela in postopa v teh ali unih slučajih. Razun glavnega zbora zborovalo je društvo v m. l. letu devetkrat.

Dne 6. marca poslala se je telegrafična čestitka sosednemu ptujskemu učitelj. društvu, obhajajočemu svojo prvo desetletnico.

Po g. okr. celjskem glavarju je društvo Nj. Veličanstvoma o priliki sreberne poroke čestitalo.

Dne 14. maja je naše društvo v Vojniku prav slovesno obhajalo prvo desetletnico obstanka novih šolskih postav.

Kot samostalne predmete so obravnavali ti-le gospodje:

Blümel: Razvoj ljud. šolstva za cesarja Franc Josip I. (dne 14. maja).

Bobisut: Jezične vaje v začetnem razredu (dne 3. jul.).

Brezovnik: 1. Stari Slovani (dne 6. marca). 2. Čertice iz domovinoslovja (dne 14. maja). 3. Viteštvo (dne 8. avg.).

Jarc: Slovenska slovnica. (Dne 3. apr. 3. jul. 8. avg.)

Miklavc: Računanje v drugem šol. let. (dne 6. nov.).

Vođušek: Obravnava normalne besede „nit“ na podlagi „Začetnice“, (dne 4. dec.).

Weiss: Obravnava normalne besede „Wasser“, (dne 4. dec.).

Pred začetkom zborovanja peli so pevci navadno več pesmi. Zapisniki pisali so se slovensko in nemško kakor se je v obeh jezikih tudi razgovarjalo. V začetku leta štelo je društvo 51 udov. Med letom so pristopili gg.: Fr. Falk, Iv. Grebenec, Ant. Kolarič, I. Lasbahar, G. Vođušek, gdč. Zmag. Milek in Kar. Peer.

Število udov, ki so se zborovanja v deleževali, je bilo vsakokrat 25 do 35.

Iz poročila blagajnikovega smo razvidili, da je imelo naše društvo v minulem letu za 7 gl. 11 kr. več dohodkov kot stroškov. Za pregiedovalce računov se volijo gg. Kokot, Kregar in Kresnik.

Ptuj, 4. februarja. Ptujsko učiteljsko društvo zborovala je 22. januarja v drugo v tekočem letu. Zborovanja vdeležilo se je 30 udov. Ko se je poterdil zapisnik zadnjega zborovanja i ko so se naznanili društveni dopisi i vloge, govoril je k tretji točki dnevnega reda „Domovinske pripovedke, šege in navade“, predstojnik Robič. Izvolil si je za svoj predmet „O Slovencih spodnjega Štajarja“. Naj prij e navede, da imajo Slovenci po svoji zemljepisni legi posebna imena kakor p. Pohorjanci, Poljanci, Dolenci, Spodjanci, Dravčani, Savinjčani, Ščavničarji i. t. d., da se pa po jeziku ne razločujejo mnogo, tako da ne moremo govoriti o posebnih slovenskih narečjih. Za tem opisuje domače i medsebn e razmere Slovencev, kar se tiče njihove pobožnosti i pravičnosti, njihove ljubezni do domovine, njihove delavnosti i gostoljubnosti, njihovega obnašanja v sreči i nesreči. Pravih Slovencev pa ne smemo iskati blizo mest, ker tukaj so že Slovenci vedno bolj potujčeni, kar že na njihovi noši lahko izpoznamo. Predavanje je navzoče vidno zanimalo.

Radi poznega časa morale ste izostati dve drugi predavanji.

Po predlogu gospoda Krajnc a se je sklenilo, da se naprosi okrajni šolski svet, naj blagovoli skerbeti zato, da dobimo tudi učitelji našega okraja imenik štajarskih učiteljev i šol, ktere ga je izdal c. kr. deželni šolski nadzornik že lansko leto i kteri se je po drugih šolskih okrajih že meseca avgusta pretečenega leta razdelil.

Za tem je sledila o 10³/₄ uri pred poldnem pod predsedništvom c. kr. okrajnega šolskega nadzornika volitev dveh poslancev v deželno učiteljsko konferenco. Voljena sta gospoda Janko Robič i Tomaž Romih. Oba sta se zahvalila za njima izkazano zaupanje i obetata po vsej moči delovati v prid šole i učiteljev. Ko so se še prečitali nekteri uradni ukazi, sklenilo se je to zborovanje o 11³/₄ uri pred poldnem. —h.

Št. Pavel v savinjski dolini. Pri nas se je 9. novembra 1879 četerti tečaj kmetijskega napredovalnega poduka otvoril. Oglasilo se je zopet iz vsakdanje šole izstopivših 23 dečkov in 18 deklie, tedaj skupaj 41 poslušalcev. Od teh vpisanih učencev obiskuje po čez od 25 do 30 to šolo. Kedar topleje postane, se bode še do konca aprila gotovo ono število za nekoliko skerčilo. Do sedaj se je podučevalo iz kmetijstva o gnoju, zboljšanji zemlje, o sadjereji, kletarstvu in svinjoreji; iz računstva in pri spisovanji listov se je na kmetijstvo vedno oziralo. Na teden se podučuje po 2 uri in scer po nedeljah dopoldne in popoldne po eno uro.

Število vsakdanjo šolo obiskajočih otrok je letos na 291 naraslo, tako da so vsi trije razredi po številu učencev in po prostoru učnih sob prenapolnjeni. — Pervi razred šteje 131, drugi 88, in tretji pa 72 učencev; po čez jih pride na enega učitelja 97. — Otroci dohajajo v kljub hudi zimi zadosti redno v šolo.

Šolska knjižnica šteje do sedaj 176 knjig, a upa se, da se bode njih število v tekočem letu še zdatno pomnožilo tembolj, če družba sv. Mohora in Slovenska matica po šolskem vodstvu vloženi prošnji za podaritev društvenih knjig blagovoljno vslišite. Mladina in odrasčeni knjige pridno prebirajo.

Od Mure. „Popotnikov“ program me je jako razveselil. Prebiraje razne slovenske časnike se mi dozdeva, da bi se njih namen — kakor pri drugih omikanih narodih — s tem leže dosegal, da se vsak v svoji stroki kolikor le mogoče ljudstvu bliža. Treba je biti vedno v dotiki z narodom, ga skerbno opazovati ter za primerna sredstva skerbeti v njegov poduk. To, kar si večkrat domišljamo, je mnogokrat temu, kar je v resnici, celo nasprotno. Zato dela po mojih mislih „Popotnik“ prav, ki se je namenil popotovati, na svojih potih opazovati in zanimive opazke objavljati. Bodi mi toraj vsikdar dobro došel!

Kranjsko. (Stanje našega šolstva in učiteljstva.) Nove šolske postave so vstvarile pri nas nove razmere; zato je vredno, da stanje kranjskega šolstva zdaj malo pretresujemo. S šolskim zakonom kranjskim od 9. sušca l. l. so se prav za prav tri prejšnje kranjske šolske postave predrugale, namreč ona o šolskem nadzorstvu (od 8. februarje 1870) potem, postava o šolskem obiskovanju in vzdrževanju šol ter o učiteljskih pravicah (obe od 29. aprila 1873). Pri okrajnem šolskem svetovalstvu, katero ima pri nas naslov c. kr., in obsega celo politično okrožje (tako so tudi na Štajarskem nameravali šolske okraje razširiti) se je po novem zakonu ta sprememba uvela, da se podpredsednik ne izbira izmed udov te šolske oblasti, ampak da si glavar za svojega namestnika sam izbere uradnika, ki ga tudi v političnem uradu nadomestovati more.

Po starih postavah so imeli vsi učitelji na Kranjskem pravico do 400 gld. letnih dohodkov; vendar je tudi veliko učiteljev vživalo po 600 gld. Opravilne doklade so znašale za 4 in 3 razrednice po 100 gld. za 2 razrednice po 50 in za enorazrednice pa 30 gld. manj nego na Koroškem in toliko, kolikor na Štajarskem.

Starostne doklade pa so znašale za vse učitelje enakomerno po 40 gld. — Te plače pa po prejšnji postavi niso bile po vsi deželi v pravem in pravičnem razmerju razdeljene. Sedajne plače kranjskih učiteljev so v 4 razrede razverščene: 1. razred s 600 gld. do teh ima 7% vsega učiteljstva pravico; 2. razred s 500; 3. razred s 450 in 4. razred s 400 gld.; na vsak poslednji razred pride po 31%. Opravilne doklade pa so se pri 3 razrednicah znižale na 75 gld.; o starostnih dokladah pa nova postava molči. Nova postava je imenovanje učiteljev izročila deželnemu šolskemu svetovalstvu.

Za danes naj z dopisom preneham. V prihodnje Vam opišem stanje kranjskega učiteljstva pred izverševanjem nove šolske postave in zdanji položaj našega šolstva in učiteljstva.

Bolgarsko. Oveselil sem se, ko mi je došel v roke slovenski list „Popotnik“ iz našega staroznamenitega Celja, kjer že toliko let — odkar so „Celjske novine“ nehale izhajati — ni bilo o nobenem slovenskem literarnem podvzetju slišati. Ravno dobro je, da se je začel izdavat tam slov. učiteljski list, kajti imamo narodno učiteljstvo, tedaj imamo tudi mladino v istem duhu odgojeno in izrejeno, — a na mladih, kakor pregovor pravi, stoji svet. Narod, ki prebiva v lepih in zdravih pokrajinah okoli Celja, in ktere se nahajajo po slovenskam Štajarskem sploh, naj bi pač ne samo varo-

val svoj lep in krepek materinski jezik, temveč naj bi ga tudi čem dalje tem bolj gladil in čistil.

Oddaljen od svojega rojstnega kraja nahajam tukaj pod starim Balkanom med Bolgari mnogo in mnogo lepih oblik in dobrih korenov raznih besed, ki jih nobeno jugoslavjansko pleme ni ohranilo razun Slovencev, posebno na Štajarskem, in pa Bolgari; Hrvatje in Srbi so vzeli na mesto teh včasi tujke, ali pa so jo po svoje zavkrenili, staroslovenski izraz pa jim je mnogokrat izginil. Primere za to navajati bi me predaleč vodilo, morda to storim ob svojem času na prikladnem mestu, samo sem htel s tem opozoriti na važnost naše slovenščine.

V tem dopisu hočem se podati na ono polje, ktero si je „Popotnik“ v svojem programu izbral t. j. pedagogično ali naučno. Ker je pripotoval tudi na Bolgarsko ter se navrnil v mojo hišo, in ker v svojem predgovoru pravi, da bo „obiskoval tudi tuje dežele in narode, da bo vedel pripovedati, kaj je tam lepega videl in dobrega slišal“ za to mu jaz za denes v popotno torbico dam sledeče novosti iz naučnih predelov bolgarskih.

V začetku razvijanja vsakega naroda in vsake države je treba, da se prva pozornost obrne na nauk in omiko. Bolgarki narod, kteri je pet sto let zdihoval pod turškim jarmom ter bil še le pred dvema letoma z ruskimi žrtvami rešen teškega robstva, posvetil je zdaj prvo skerb šolan in učiteljem. Že predlanskem so počeli Rusi Bolgarom redovne šole odpirati in učitelje postavljati. Za časa Turkov so Bolgari sami ob svojih pičlih sredstvih šole in učitelje, ki so jih v domačem jeziku podučevali, izderžavali. Seveda se ni moglo pričakovati, da bi bile v takih razmerah šole dobre in učitelji naobraženi. A za silo je tudi to koristno in dobro. Posebno so se pravoslavni duhovniki kot marljivi učitelji odlikovali in v svojih monastirih (samostanih) posejali mnogo dobro zerno za odgojo in omiko ljudstva. Kar je bilo premožnejih Bolgarov, pošiljali so svoje sinove v „Evropo“ — tako pravijo tukaj omikanim krajem našega sveta —, da se tam izobražujejo. Rusi so dajali nekajim tudi stipendije ali pa so jih brezplačno prijemali v svoje izobraževalne zavode. Od tod pride, da ima dandanes Bolgarska prilično mnogo naobraženih sinov skoraj v vsaki stroki. In ko je sedaj nastopila narodna vlada, je izbrala za prestolnico Sofijo, ima ona za prvi početek res nekaj izšolanih ljudi, mlajših in starejših, na razpolaganje, da jim daje razne državne službe. Posebno mnogo bi jih rada porabila za učiteljski stan, a nekteri nečejo sprejemati učiteljskih niti profesorskih služb, čeravno so se morda za ta posel pripravljali, in postanejo raji uradniki, ker so boljše plačani.

Za to še na mnogih mestih, kjer je šola namenjena, ni nade, da bi se mogla odpreti, ker še ni učiteljev. Na mnogih šolah delujejo stari „daskali“ (tako jim ljudstvo pravi od gerške besede „didaskalos“ = učitelj), da vsaj otroke brati in pisati uče. A vsemu temu pomanjkanju bode berž ko ne skoro konec, šola bo napredovala na Bolgarskem berzo in verlo, ako sodimo po pripravah, ki se zdaj v tem obziru pri ministerstvu za prosveto (omiko) v Sofiji delajo.

Novice in drugi stvari.

(**Presvitli cesar**) je daroval za šolo na zgornji Ponkvi v celjskem okraju 250 glđ.

(**K deželni učiteljski konferenci**) so se za poslance izvolili gg. M. Oberski za Šmarje, Janko Robič in Tomaž Romih za Ptuj, Ferd. Rauschl za Ormuž, Rok Orač za Rogatec, Jože Horvat za Ljutomer in Erženjak za Radgono.

(**Tretje in četrto berilo za ljudske šole**) pride kot nadaljevanje drugega berila, kakor iz gotovega vira vemo, kmalo na svitlo.

(**G. dr. Eugen Netoliczka,**) ces. svetovalec in prof. je g. c. kr. namestniku v Gradci izročil 50 goldinarjev, da se revnim šolam razdelijo.

(**Na enorazredni ljudski šoli na Polji**) pri Podčetertku je razpisana učiteljska služba s plačo IV. razreda in prostim stanovanjem, kakor se iz naznanila vidi.

(**Spremembe pri učiteljstvu na Kranjskem.**) G. Peter Cebin iz Kranja za II. učitelja na Studenec; g. Fr. Zajec iz Brusnice v Majhovo, g. Anton Kadunec na Brusnico in gospodična Hedv. Rosina za II. uteljico v Čermošnice.

Listnica.

„Mura“. Verla je Vaša misel. Le na delo! — G. A. B. v Sofiji. Hvala! Pride dalje prihodnjič. Le še večkrat kaj! — G. A. Gr. v S. Prihodnjič. — G. J. K. v M. Premalo. Več v pismu.

Učiteljska služba

na enorazredni ljuski šoli na Polji (Felddorf) s plačo IV. razreda in prostim stanovanjem je prazna. Prosilci, kateri morajo slovenskega in nemškega jezika zmožni biti, naj blagovolijo svoje prošnje po predpisanem potu v štirih tednih pri krajnem šolskem svetu na Polji (Felddorf), pošta Podčetertek (Wind. Landsberg) vložiti.

Okrajni šolski svet v Kozjem, 28. januarja 1880.

Josek
predsednik

F. TEMPSKY-JEVA ZALOGA V PRAGI.

Tablice s čerkami

za prvi poduk v branju; k temu navod, kako se imajo rabiti.
Izdal

VINCENC PRAUSEK

c. kr. šolski nadzovnik na Dunaji. S tem v zvezi je :

„Glaskovalni, pisalno-bralni in čerkovalni poduk z navodom, kako se rabijo tablice in omarice s čerkami, obsegajoč poldrugo polo“. (Poslovenil Andrej Praprolnik, šolski ravnatelj v Ljubljani).

**Vse skupaj stane 1 gl. 80 kr., poslednji
zvezek sam 12 kr.**

☞ Čerke so tolike, da se tudi v velikih šolskih
sobah dobro vidijo. ☞

Naročnino prevzame vsak prodajalec knjig; v kraje, kjer takega ni, preskerbljuje dopošiljatev zgoraj omenjena zaloga proti predplači ali po poštnem povzetji.

Današnjemu listu je pridjan cenik Lapajne-tovih pisank in risank.

Založnik M. Žolgar, urednik J. Lopan, tiskar Jan. Rakuš v Celji.